

Súd: Najvyšší súd SR
Spisová značka: 7Sžk/14/2016
Identifikačné číslo spisu: 8014200698
Dátum vydania rozhodnutia: 01.08.2018
Meno a priezvisko: JUDr. Zdenka Reisenauerová
Funkcia: sudca
ECLI: ECLI:SK:NSSR:2018:8014200698.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v právnej veci žalobcu: Slovenská konsolidačná, a.s., so sídlom Cintorínska 21, Bratislava, IČO: 35 776 005, proti žalovanému: HORNEX, a.s., so sídlom Agátová 4D, Bratislava, IČO: 35 802 570, zastúpenému advokátska kancelária agner & partners, s. r. o., so sídlom Špitálska 10, Bratislava, IČO: 36 722 758, o určenie zabezpečenia zabezpečovacím právom popretých daňových pohľadávok, o odvolaní žalobcu proti rozsudku Krajského súdu v Prešove č. k. 6S/45/2014-93 zo 6. júla 2016, takto

rozhodol:

Najvyšší súd Slovenskej republiky rozsudok Krajského súdu v Prešove č. k. 6S/45/2014-93 zo 6. júla 2016 z r u š u j e a v e c v r a c i a Krajskému súdu v Prešove na ďalšie konanie.

Odôvodnenie

I.

Konanie na súde prvej inštancie

1. Krajský súd v Prešove (ďalej aj „súd prvej inštancie“ alebo „prvoinštančný súd“) rozsudkom č. k. 6S/45/2014-93 zo 6. júla 2016 zamietol návrh žalobcu, ktorým sa domáhal určenia, že daňové pohľadávky prihlásené ako zabezpečené v konkurznom konaní úpadcu GasOil engineering, a.s., so sídlom Tatranská 742, Spišská Teplica, sa čo do zabezpečenia zabezpečovacím právom považujú za zabezpečené, a teda oprávnené a zistené. Žalovanému priznal súd prvej inštancie nárok na náhradu trov konania v rozsahu 100 %.

2. V odôvodnení rozsudku súd prvej inštancie uviedol, že v danej veci konal podľa Civilného sporového poriadku (ďalej len „CSP“), keďže v zmysle § 471 ods. 1, ak nie je ustanovené inak, platí tento zákon aj na konania začaté pred dňom nadobudnutia jeho účinnosti. Súd prvej inštancie v zmysle § 186 ods. 2 CSP vychádzal zo zhodných tvrdení strán, pretože neexistovala dôvodná pochybnosť o ich pravdivosti. Strany potvrdili skutočnosti uvedené v návrhu, najmä pokiaľ ide o vyhlásenie konkurzu, prihlásenie pohľadávok, popretie pohľadávok s tým, že tieto skutočnosti neboli medzi nimi sporné.

3. Súd prvej inštancie uviedol, že ustanovením § 50 zákona č. 7/2005 Z. z. o konkurze a

reštrukturalizácii (ďalej aj „ZKR“) sú vymenované zabezpečovacie inštitúty, ktoré dávajú pohľadávkam charakter pohľadávok s právom na oddelené uspokojenie, pričom ide o konkrétne vecno-právne zabezpečovacie prostriedky presne definované a upravené v hmotnoprávnom predpise. V tejto súvislosti súd prvej inštancie poukázal na rozhodnutie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 1Obo/61/2010, podľa ktorého „Súd prvého stupňa správne konštatoval, že exekučné záložné právo sa zriaďuje na základe príkazu exekútora v exekučnom konaní zexekvovaním nehnuteľností zápisom do katastra nehnuteľností v zmysle § 167 Exekučného poriadku. Zriadenie exekučného záložného práva k nehnuteľnostiam vo vlastníctve povinného je inštitút realizovaný v rámci exekučného konania, čiže ide o procesný zabezpečovací inštitút. Z citovaných ustanovení ZKV jednoznačne vyplýva, že nadobudnutie práva na oddelené uspokojenie v konkurznom konaní z dôvodu exekučného záložného práva by bolo v rozpore s prerušením exekučného konania vyhlásením konkurzu podľa § 14 ods. 1 písm. d/ ZKV, pokračovaním v exekučnom konaní.“

4. Súd prvej inštancie poukázal aj na ďalšie rozhodnutie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 5Obo/22/2012, v ktorom sa viedlo dovolanie, pričom otázka po právnej stránke zásadného významu bola formulovaná nasledovne: „Má aj zastavenie exekúcie priamo zo zákona podľa § 48 zákona č. 7/2005 Z. z., ako dôsledok vyhlásenia konkurzu na majetok záložného dlžníka, za následok, taktiež priamo zo zákona zánik zapísaného exekučného záložného práva?“. Najvyšší súd Slovenskej republiky sa v tejto veci stotožnil s názorom súdu prvého stupňa, ako aj odvolacieho súdu a dospel k záveru, že „zastavením exekúcie v dôsledku vyhlásenia konkurzu na majetok úpadcu dochádza k zániku exekučného záložného práva. Zriadenie exekučného záložného práva k nehnuteľnosti je inštitút exekučného konania, ktorým sa zabezpečuje peňažný nárok oprávneného. Tento inštitút nie je možné používať mimo exekučného konania ak ide o procesný zabezpečovací inštitút. Nakoľko zastavenie exekúcie je jedným z osobitných dôvodov zániku exekučného záložného práva, vyhlásením konkurzu na majetok zanikajú účinky exekučného záložného práva a správca konkurznej podstaty nehnuteľnosť, na ktorú bolo zriadené exekučné záložné právo, speňaží. Veriteľ potom, ak jeho pohľadávka nebola uspokojená v rámci exekučného konania nestáva sa oddeleným veriteľom v konkurznom konaní len na základe zriadeného exekučného záložného práva k nehnuteľnosti, lebo ide o procesný zabezpečovací inštitút, ktorý bol viazaný na exekúciu a jej zastavením zanikol. S týmto následkom počíta aj Exekučný poriadok, keď v § 167 ods. 3 ukladá súdnemu exekútorovi povinnosť do siedmich dní od zastavenia exekúcie oznámiť príslušnému okresnému úradu zrušenie exekučného záložného práva“.

5. V tejto súvislosti súd prvej inštancie skonštatoval, že účinky exekučného záložného práva ale aj daňového záložného práva majú byť obmedzené výlučne na exekučné konanie, a to bez ohľadu na to, či sa vyhlásením konkurzu exekučné konania prerušujú alebo zastavujú. Exekučné záložné právo sa v zmysle § 8 ZKR nepovažuje za zabezpečovacie právo, keďže úmysel zákonodarcu vo výpočte zabezpečovacích práv v tomto ustanovení smeroval len k hmotnoprávnym zabezpečovacím prostriedkom. Na základe týchto dôvodov potom súd prvej inštancie návrh žalobcu zamietol.

6. Keďže uvedené dôvody viedli súd prvej inštancie k zamietnutiu návrhu žalobcu, tento sa už nezaoberal otázkou, či daňové záložné právo na základe rozhodnutia daňového úradu bolo zriadené k nehnuteľnostiam, ktoré nepatrili úpadcovi ako daňovému dlžníkovi. Túto skutočnosť nebolo treba podľa súdu prvej inštancie dokazovať vzhľadom na vyššie uvedený záver, že daňové záložné právo je procesným inštitútom a nie je zabezpečovacím právom v zmysle § 8 ZKR. Výpočet zabezpečovacích práv v tomto ustanovení smeruje len k hmotnoprávnym zabezpečovacím prostriedkom.

7. Súd prvej inštancie v tejto veci rozhodoval ako prvostupňový súd v zmysle § 32 ods. 13 ZKR.

8. O náhrade trov konania rozhodol súd prvej inštancie podľa § 255 ods. 1 CSP, podľa ktorého súd prizná strane náhradu trov konania podľa pomeru jej úspechu vo veci.

II.

Odvolanie žalobcu

9. Proti rozsudku súdu prvej inštancie podal riadne a včas odvolanie žalobca, domáhajúc sa, aby Najvyšší súd Slovenskej republiky rozsudok súdu prvej inštancie zmenil tak, že návrhu žalobcu v celom rozsahu vyhovie a žalovanému nárok na náhradu trov konania neprizná.

10. V odvolaní žalobca uviedol, že právny predchodca žalobcu sa žalobou domáhal určenia, že jeho daňové pohľadávky prihlásené ako zabezpečené v konkurznom konaní úpadcu GasOil engineering, a.s. Tatranská 742, Spišská Teplica, IČO: 36 471 224, zapísané v zozname pohľadávok pod č. 1R/5/2013 S1401-D/41-29/1, 1R/5/2013 S1401-D/41-29/2, 1R/5/2013 S1401-D/41-29/3, 1R/5/2013 S1401-D/41-29/4, 1R/5/2013 S1401-D/41-29/5, 1R/5/2013 S1401-D/41-29/22, 1R/5/2013 S1401-D/41-29/23, 1R/5/2013 S1401-D/41-29/24 vedenom Okresným súdom Prešov pod sp. zn. 1R/5/2013, sa čo do zabezpečenia považujú za zabezpečené. Uvedené pohľadávky sú zabezpečené zákonným záložným právom daňovým, ktoré vzniklo na základe rozhodnutia Daňového úradu Prešov č. 9700501/5/347494/2012 zo 14.05.2012, právoplatného dňa 05.06.2012.

11. Súd prvej inštancie zamietol žalobu s odôvodnením, že daňové záložné právo je procesný zabezpečovací inštitút a jeho účinky sú obmedzené výlučne na exekučné konanie, a to bez ohľadu na to, či sa vyhlásením konkurzu exekučného konania zastavujú alebo prerušujú.

12. S týmto názorom súdu prvej inštancie sa žalovaný nestotožnil. Poukázal na to, že v zmysle § 81 ods. 1 zákona č. 563/2009 Z. z. na zabezpečenie daňového nedoplatku môže rozhodnutím správcu dane vzniknúť záložné právo k predmetu záložného práva vo vlastníctve daňového dlžníka alebo k pohľadávke daňového dlžníka. Rovnako môže správca dane rozhodnúť o zabezpečení daňového nedoplatku zriadením záložného práva k predmetu záložného práva, ktorý daňový dlžník nadobudne v budúcnosti, a to aj vtedy, ak predmet záložného práva vznikne v budúcnosti alebo jeho vznik závisí od splnenia podmienky. Záložné právo nemožno zriadiť k ortopedickým pomôckam a kompenzačným pomôckam vrátane osobného motorového vozidla ťažko zdravotne postihutej osoby. Záložné právo k pohľadávke je účinné voči poddlžníkovi, ak je poddlžník o tom písomne vyzozumený. Rozhodnutie o zabezpečení daňového nedoplatku zriadením záložného práva k zálohu daňového dlžníka sa doručí daňovému dlžníkovi. Ak ide o záložné právo k pohľadávke daňového dlžníka, rozhodnutie o zabezpečení daňového nedoplatku zriadením záložného práva k pohľadávke daňového dlžníka sa doručí daňovému dlžníkovi a poddlžníkovi. Proti rozhodnutiu podľa piatej vety v lehote 15 dní odo dňa jeho doručenia môže daňový dlžník podať odvolanie; rovnako podľa šiestej vety môže daňový dlžník a poddlžník podať odvolanie. Poddlžník môže v odvolaní namietat len neexistenciu alebo zánik pohľadávky, ktorá je predmetom záložného práva; toto tvrdenie je povinný preukázať. Odvolanie nemá odkladný účinok. Rozhodnutie o zabezpečení daňového nedoplatku zriadením záložného práva sa s vyznačením jeho vykonateľnosti zašle na zápis alebo na registráciu podľa Občianskeho zákonníka. Katastru nehnuteľností alebo príslušnému registru správcu dane oznámi, kedy rozhodnutie nadobudlo právoplatnosť. Na účely tohto zákona sa poddlžníkom rozumie dlžník daňového dlžníka.

13. Ďalej žalovaný uviedol, že v zmysle zákona č. 333/2011 Z. z. o orgánoch štátnej správy v oblasti daní, poplatkov a colníctva v znení platnom a účinnom ku dňu vydania rozhodnutia o zriadení záložného práva ako aj v zmysle zákona č. 479/2009 Z. z. sú daňové úrady orgánmi štátnej správy v oblasti daní, poplatkov a colníctva. Žalovaný v odvolaní taktiež citoval § 151a ods. 1 a § 151b ods. 1 Občianskeho zákonníka.

14. Vzhľadom na citované zákonné ustanovenia mal žalovaný za to, že daňové záložné právo má vecnoprávny charakter a slúži na zabezpečenie daňových pohľadávok. Nie je možné ho stotožňovať s exekučným záložným právom. Zriadenie daňového záložného práva nie je viazané na daňové exekučné konanie. Daňový úrad ako správny orgán je oprávnený zriadiť záložné právo na zabezpečenie daňových pohľadávok s príslušenstvom bez ohľadu na to, či začne daňovú exekúciu a toto záložné právo spĺňa všetky atribúty záložného práva v zmysle § 151b ods. 1 Občianskeho zákonníka, ako aj zabezpečovacieho práva v zmysle § 8 ZKR.

15. Na podporu tohto názoru poukázal žalovaný aj na § 81 ods. 11 zákona č. 563/2009 Z. z., v zmysle

ktorého sa pri daňovom záložnom práve subsidiárne použijú ustanovenia Občianskeho zákonníka.

III.

Vyjadrenie žalovaného

16. Žalovaný sa k odvolaniu žalobcu vyjadril podaním z 20.09.2016, v ktorom navrhol, aby Najvyšší súd Slovenskej republiky rozsudok súdu prvej inštancie ako vecne správny potvrdil a priznal žalovanému náhradu trov konania.

17. Vo vyjadrení žalovaný uviedol, že žalobcov názor, že daňové záložné právo má hmotnoprávny/vecnoprávny charakter, je nesprávny a nemá oporu v právnych predpisoch. Daňové záložné právo je jednoznačne procesným inštitútom, ktorý je svojou povahou podobný exekučnému záložnému právu, a ktorý je viazaný výlučne na daňové konanie a nie je ho možné porovnávať so záložnými právami zriadenými zmluvou alebo na základe zákona.

18. Dôvody, pre ktoré je nevyhnutné posudzovať daňové záložné právo ako inštitút, ktorý je odlišný od záložného práva podľa Občianskeho zákonníka, a má výlučne procesnoprávnu povahu, sú podľa žalovaného nasledovné:

19. Bez vymáhania daňových nedoplatkov v daňovom konaní vedenom podľa zákona č. 563/2009 Z. z., a teda daňového konania ako takého, nemôže existovať ani daňové záložné právo. Daňový úrad nie je oprávnený zriadiť daňové záložné právo predtým, ako vznikne daňový nedoplatok (pohľadávka na zaplatenie dane vznikla už predtým). Daňové záložné právo (rovnako ako exekučné záložné právo) je teda zásadne zriaďované ex post, keď je zabezpečovaná pohľadávka po splatnosti (v tomto prípade daňový nedoplatok). Na rozdiel od toho štandardné zmluvné záložné právo ako aj iné zákonné záložné práva sú vždy zriaďované ex ante, t. j. ešte pred splatnosťou zabezpečovanej pohľadávky, pričom po ich splatnosti ich už nie je možné platne zriadiť.

20. Daňové záložné právo je zriaďované donucujúcim jednostranným aktom, rozhodnutím vydaným v daňovom konaní podľa § 81 odseky 1 a 2 v spojení s § 63 odsek 3 daňového poriadku, ktoré je vydané bez súhlasu záložcu po tom, ako sú splnené právny predpismi stanovené podmienky (existencia daňového nedoplatku). Rovnaký postup je uplatňovaný aj pri zriaďovaní exekučného záložného práva, ktorým sú zabezpečované judikované pohľadávky v rámci exekúcie. Zriadením daňového záložného práva rovnako ako v prípade exekučného záložného práva dochádza k významnému zásahu do vlastníckeho práva záložcu bez jeho súhlasu prostredníctvom donútenia zo strany subjektu disponujúceho autoritou poskytnutou verejnoprávnymi predpismi, čo v prípade zriadenia zmluvného záložného práva nemôže nastať, keďže v jeho prípade je vždy prítomný súhlasný prejav vôle záložcu so zriadením takéhoto hmotnoprávneho záložného práva.

21. Všeobecné súdy v občianskom súdnom konaní nemajú podľa žalovaného poskytovať formálny či formalistický výklad a aplikáciu práva, ale majú poskytovať taký výklad a aplikáciu práva, ktorý je materiálnou ochranou zákonnosti, aby bola zabezpečená spravodlivá ochrana práv a oprávnených záujmov účastníkov. Občianske súdne konanie sa musí v každom jednotlivom prípade stať zárukou zákonnosti a slúžiť na jej upevňovanie a rozvíjanie (NS SR ICdo/48/2010). Legislatívnu skratku vyjadrenú zákonodarcom v § 81 odsek 11 daňového poriadku, ktorý v prípade daňového záložného práva odkazuje na použitie ustanovení Občianskeho zákonníka o záložnom práve, nie je možné vykladať spôsobom, ktorý by dával daňovému záložnému právu hmotnoprávnu povahu. Ide len o zjednodušenie textu zákona, ktoré nie je možné vykladať spôsobom, ktorý dáva zjavne procesnoprávnemu inštitútu inú povahu, akú podľa povahy a účelu daňového poriadku má a musí mať. Iný výklad by bol neprípustný formalistický a ústavne nekonformný.

22. Z vyššie uvedených skutočností podľa žalovaného vyplýva, že daňové záložné právo je svojou povahou, spôsobom zriadenia, účelom aj momentom vzniku podobné exekučnému záložnému právu a nie klasickému hmotnoprávnemu záložnému právu zriaďovanému zmluvou alebo zákonom vo sfére

súkromného práva. Z tohto dôvodu je potrebné k nemu pristupovať ako k neoddeliteľnej súčasť daňového exekučného konania. Je pravdou, že daňový poriadok viaže zrušenie daňového záložného práva na dôvody uvedené v Občianskom zákonníku a na rozhodnutie daňového úradu o jeho zrušení, toto ale nie je možné podľa žalovaného považovať za dôvod, ktorý by dával daňovému záložnému právu oproti exekučnému záložnému právu osobitnú povahu.

23. Z povahy povinností daňového úradu vyplýva, že daňové záložné právo sa musí vždy zrušiť, ak je daňové exekučné konanie zastavené (a to bez ohľadu na dôvod a spôsob tohto zastavenia) podľa § 48 ZKR, inak by išlo o zneužitie právomoci a nezákonný postup na strane štátneho orgánu. Keďže daňové záložné právo je rovnako ako exekučné záložné právo viazané na osobitné konanie, ktoré sa vyhlásením konkurzu zastavuje, je podľa žalovaného zrejme, že aj daňové záložné právo musí zaniknúť v momente zastavenia daňového exekučného konania. V opačnom prípade by bol daňový úrad neoprávnené zvýhodnený oproti subjektom, ktoré majú svoje pohľadávky zabezpečené povahovo identickým exekučným záložným právo, a to len z dôvodu formalistického výkladu legislatívnej skratky alebo právnej nedokonalosti daňového poriadku, ktorý na rozdiel od exekučného záložného práva bez relevantného dôvodu neupravuje automatický zánik daňového záložného práva v momente zastavenia daňového konania.

24. Formalistický výklad opomenutia zákonodarcu alebo nedokonalaj právnej úpravy, ktorý zvýhodňuje inak kvalitatívne a povahovo rovnaký inštitút zabezpečujúci pohľadávky jedného konkrétneho veriteľa, tak protiústavné zvýhodňuje tohto veriteľa oproti iným, ktorí majú tú smolu, že nie sú daňovým úradom a svoje pohľadávky majú zabezpečené len exekučným záložným právom. V prípadoch oboch záložných práv sú zjavné podobnosti, ktoré ich odlišujú od zmluvného záložného práva, a ktoré odôvodňujú rovnaký prístup k týmto dvom záložným právom. Je preto v rozpore s právom na súdnu ochranu, spravodlivý proces a rovnosť v súdnom konaní, aby veriteľ so záložným právom zriadeným v správnom konaní na základe verejnoprávneho predpisu požíval rovnakú ochranu ako veritelia, ktorí majú zabezpečené pohľadávky zmluvným záložným právom, zatiaľ čo veriteľom s exekučným záložným právom bolo toto právo odňaté. Vzhľadom na to je potrebné podľa žalovaného aj na daňové záložné právo aplikovať rovnakú judikatúru ako na exekučné záložné právo.

25. V závere žalovaný uviedol, že žalobca nebol oprávnený zriadiť daňové záložné právo k majetku úpadcu, pretože mu nepatrilo. Stavby, ku ktorým žalobca zriadil daňové záložné právo, patrili a stále na základe platne a účinne dojednanej výhrady vlastníctva v Zmluve o dielo č. 1290/2008 uzavretej 27.10.2008 medzi žalovaným ako zhotoviteľom a úpadcom ako objednávateľom v znení jej Dodatku č. 1 z 12.02.2009 patria žalovanému. Žalovaný tak nebol oprávnený zriadiť daňové záložné právo na zabezpečenie daňových nedoplatkov úpadcu k majetku, ktorý patril inej osobe ako úpadcovi, pretože mu takýto postup neumožňuje daňový poriadok ani princípy právneho štátu.

IV.

Vyjadrenie žalobcu

26. Žalobca vo vyjadrení zo 14.11.2016 zotrval na podanom odvolaní v plnom rozsahu. Mal za to, že záložné právo zriadené daňovým úradom na zabezpečenie jeho daňovej pohľadávky má hmotnoprávny charakter a nie je možné ho stotožňovať s exekučným záložným právom. Poukázal na to, že daňové záložné právo zriaďuje daňový úrad v súlade s § 81 ods. 1 zákona č. 563/2009 Z. z. na zabezpečenie daňového nedoplatku. V zmysle ods. 4 citovaného paragrafu daňové záložné právo možno zriadiť aj na zabezpečenie istej daňovej pohľadávky, ktorá vznikne v budúcnosti, ak je odôvodnená obava, že nesplátna alebo nevyrubená daň nebude uhradená. Vznik a trvanie daňového záložného práva nie sú viazané na výkon práva a nie sú spojené so začatím ani existenciou daňovej exekúcie. Daňové záložné právo je možné zriadiť bez ohľadu na to, či začala daňová exekúcia. Všetky tieto skutočnosti nasvedčujú podľa žalobcu tomu, že záložné právo daňové má hmotnoprávny charakter.

27. Pokiaľ ide o exekučné záložné právo, exekútor poverený vykonaním exekúcie je povinný upovedomiť o začatí exekúcie zriadením exekučného záložného práva na nehnuteľnosť oprávneného a povinného. Exekučné záložné právo predstavuje teda jeden zo spôsobov výkonu exekúcie, jeho vznik aj trvanie sú spojené s exekúciou a sú viazané na jej existenciu. Zriaďiť exekučné záložné právo je možné až po začatí exekučného konania. Exekučné záložné právo je možné zriaďiť na zabezpečenie už existujúcej pohľadávky, ktorá je vykonateľnou, na ktorú má oprávnený subjekt exekučný titul a zároveň tento využil ako podklad na začatie exekučného konania. Pre zriadenie daňového záložného práva splnenie takýchto podmienok zákon nevyžaduje.

28. Z uvedeného podľa žalobcu vyplývajú odlišnosti medzi exekučným záložným právom a daňovým záložným právom. Tieto dva inštitúty preto nemožno podľa žalobcu stotožňovať. Z dikcie Exekučného poriadku je zrejmé, že exekučné záložné právo slúži na účely exekúcie. Z dikcie Daňového poriadku zase vyplýva hmotnoprávny charakter daňového záložného práva, v opačnom prípade by bolo neprípustné zriaďovať daňové záložné právo napr. k budúcim pohľadávkam.

29. Pokiaľ ide o použitie analógie medzi exekučným záložným právom a daňovým záložným právom žalobca poukázal na skutočnosť, že vo verejnom práve je možnosť použitia analógie vo všeobecnosti vylúčená. Vyskytuje sa len tam, kde ju právo výslovne predpokladá. V odvetví správneho a finančného práva je analógia vylúčená (rozhodnutie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky č. k. 3 Sžf 41/2008). Vzhľadom na uvedené, pri porovnaní daňového záložného práva a exekučného záložného práva, nie je možné použiť analógiu.

30. Ďalej žalobca uviedol, že v čase zriadenia a vzniku napadnutého záložného práva boli zaťažené nehnuteľnosti vo výlučnom vlastníctve dlžníka GasOil engineering, a.s. K týmto skutočnostiam sa vyjadroval už právny predchodca žalobcu Daňový úrad Prešov v žalobe, s ktorou doručil súdu aj príslušný list vlastníctva. V rámci konkurzu sp. zn. 1 R 5/2013 vedeného Okresným súdom Prešov na majetok dlžníka GasOil engineering, a.s. zapísal správca zabezpečený majetok do súpisu majetku oddelenej podstaty s poznámkou o nárokoch uplatnených treťou osobou v prospech žalovaného, pretože žalovaný si uplatnil k týmto nehnuteľnostiam vlastnícke právo (uvedené bolo zverejnené v OV 155/2014 z 13.08.2014).

31. S poukazom na § 78 ods. 2 a 4 ZKR žalobca uviedol, že Okresný súd Prešov uznesením 1R 5/2013 zverejneným v OV 5/2015 z 09.01.2015 uložil žalovanému, aby v lehote 30 dní odo dňa doručenia tohto uznesenia podal voči správcovi D. J. C. žalobu, ktorou sa bude domáhať vylúčenia majetku zo súpisu, a to vo vzťahu k nehnuteľnostiam: stavba - administratívna budova, súp. č. XXX, postavená na parcele č. XXX/XX, zapísaná na LV č. XXXX pre k. ú. J. Q., obec J. Q., okres H., stavba - budova technického zabezpečenia, súp. č. XXX, postavená na parcele č. XXX/XXX, zapísaná na LV č. XXXX pre k. ú. J. Q., obec J. Q., okres H., stavba - rozostavaná stavba (budova techn. zabezp.), bez súpisného čísla, postavená na parcele č. XXX/XXX, zapísaná na LV č. XXXX pre k. ú. J. Q., obec J. Q., okres H.

32. V závere žalobca uviedol, že nemá vedomosť o tom, či žalovaný podal žalobu v súlade s vyššie uvedeným uznesením Okresného súdu Prešov. V konaní pred súdom prvej inštancie žalovaný nepreukázal skutočnosť, či žalobu podal. V zmysle § 78 ods. 4 ZKR pokiaľ žalovanému márne uplynula lehota na podanie vylučovacej žaloby, predpokladá sa, že zahrnutie nehnuteľných vecí do súpisu je nesporné. V zmysle § 76 ods. 1 ZKR len čo je majetok zapísaný do súpisu, iná osoba ako správca nesmie majetok previesť, dlhodobo prenajať, zriaďiť na ňom právo k cudzej veci alebo inak zmenšiť jeho hodnotu alebo likviditu.

V.

Konanie na Najvyššom súde Slovenskej republiky

33. Najvyšší súd Slovenskej republiky ako odvolací súd preskúmal rozsudok Krajského súdu v Prešove (ďalej len „rozsudok prvoinštančného súdu“ alebo „rozsudok krajského súdu“) pri aplikácii § 470 ods. 1 CSP, v intenciách ustanovenia § 355 ods. 1, 2 CSP (prípustnosť odvolania), § 362 CSP (včasnosť

odvolania), § 363 - 366 CSP (náležitosti odvolania) a dospel k záveru, že odvolanie žalobcu je prípustné, je podané riadne a včas v súlade s § 379 - 383 CSP, keď odvolací súd preskúmal odvolacie dôvody a dospel k záveru, že napadnutý rozsudok prvoinštančného súdu je potrebné zrušiť postupom podľa § 389 ods. 1 písm. b/ a c/ a § 391 ods. 1 CSP v spojení s § 392 CSP a vrátiť vec prvoinštančnému súdu na ďalšie konanie a nové rozhodnutie, a to z nasledovných dôvodov.

34. Odvolací súd konštatuje, že súd prvej inštancie konal a rozhodol ako vecne a miestne príslušný súd s poukazom na ust. § 470 ods. 1 CSP, keď vec napadla na Krajský súd v Prešove dňa 26.05.2014 a Krajský súd v Prešove bol kompetentný o podanej žalobe konať a rozhodnúť, postupom podľa OSP, účinného do 30.06.2016 podľa tretej časti OSP, a po 01.07.2016 podľa CSP, ako súd prvej inštancie, podľa druhej časti CSP (§ 156 a nasl.).

35. Prvoinštančný súd posudzoval zabezpečenie žalobcom prihlásených pohľadávok v konkurznom konaní úpadcu GasOil engineering, a.s., so sídlom Spišská Teplica (ďalej len „úpadca“), v súlade s ustálenou judikatúrou NS SR, na ktorú v napadnutom rozsudku prvoinštančný súd poukazyval, že vyhlásením konkurzu zo zákona č. 7/2005 Z. z. o konkurze a reštrukturalizácii a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení zmien a doplnkov (ďalej len „zákon č. 7/2005 Z. z.“) exekučné konanie sa zastavuje a tým sa zrušuje exekučné záložné právo zriadené podľa § 167 ods. 1 zákona č. 233/1995 Z. z. o súdnych exekútoroch a exekučnej činnosti (exekučný poriadok) a o zmene a doplnení ďalších v zákonom znení zmien a doplnkov (ďalej len „zákon č. 233/1995 Z. z.“), keď exekučné záložné právo vzniká rozhodnutím súdneho exekútora a do katastra nehnuteľností sa zapisuje len záznamom s deklaratórnym účinkom.

36. Odvolací súd konštatuje, že zriadenie exekučného záložného práva na nehnuteľnostiach môže vzniknúť len v exekučnom konaní, teda postupom podľa zákona č. 233/1995 Z. z. v súlade s § 167 a nasl. zákona č. 233/1995 Z. z.

37. Predmetom posúdenia je zriadené záložné právo na zabezpečenie daňového nedoplatku správcom dane, a to rozhodnutím správcu dane v súlade s postupom podľa § 81 a nasl. zákona č. 563/2009 Z. z. - Daňový poriadok (ďalej len „zákon č. 563/2009 Z. z.“). Záložné právo, ktoré vzniká správnym rozhodnutím správcu dane podľa zákona č. 563/2009 Z. z. (ďalej len „daňové záložné právo“) vzniká nezávisle od exekučného konania podľa zákona č. 233/1995 Z. z., ako aj od daňového exekučného konania, ktoré je upravené v § 88 a nasl. zákona č. 563/2009 Z. z. Záložné daňové právo je podľa názoru odvolacieho súdu zabezpečovacím právom vymedzeným v § 8 zákona č. 7/2005 Z. z., keď zákonodarca zabezpečovacím právom na účely tohto zákona rozumie záložné právo, zádržné právo, zabezpečovací prevod práva a zabezpečovací prevod pohľadávky, vrátane iných práv, ktoré majú podobný obsah a účinky (§ 8 prvá veta zákona č. 7/2005 Z. z. v znení účinnom do 31.12.2014). Ustanovenie § 158 ods. 5 zákona č. 563/2009 Z. z., upravuje, že po vyhlásení konkurzu alebo po povolení reštrukturalizácie správcu dane postupom podľa osobitného predpisu (s odkazom na zákon č. 7/2005 Z. z.) sa začaté konania o výkon rozhodnutia alebo exekučné konania vyhlásením konkurzu sa zastavujú - § 48 zákona č. 7/2005 Z. z., avšak v posudzovanej veci daňové záložné právo nie je exekučným záložným právom zriadeným v exekučnom konaní, postupom podľa zákona č. 233/1995 Z. z., nemožno konštatovať, že zriadené daňové záložné právo je výkonom daňovej exekúcie, keď zákonodarca v § 98 zákona č. 563/2009 Z. z. upravil spôsoby vykonávania daňovej exekúcie, keď považuje za exekúciu: daňovú exekúciu a/ zrážkami zo mzdy a iných príjmov, b/ prikázaním pohľadávky, c/ predajom hnutelných vecí, d/ odobratím peňazí v hotovosti a iných vecí, pri ktorých nedochádza k predaju, e/ predajom cenných papierov, f/ predajom nehnuteľností, g/ predajom podniku alebo jeho časti, h/ postihnutím majetkových práv spojených s obchodným podielom spoločníka v obchodnej spoločnosti. Preto v prejednávanej veci sa odvolací súd nemohol stotožniť s právnym názorom vysloveným v napadnutom rozsudku prvoinštančným súdom, ktorý poukazyval na účinky vyhlásenia konkurzu vo vzťahu k exekučnému konaniu a exekučnému záložnému právu. Podľa odvolacieho súdu nie je možné exekučné záložné právo a jeho posúdenie vo vzťahu k vyhláseniu konkurzu na majetok úpadcu posudzovať v rovnakom kontexte ako daňové záložné právo, zriadené postupom podľa § 81 a nasl. zákona č. 563/2009 Z. z.

38. Odvolací súd poukazuje na § 32 ods. 13 zákona č. 7/2005 Z. z. v znení účinnom od 01.01.2012 do 31.12.2014, podľa ktorého, ak bola popretá pohľadávka veriteľa, o ktorej rozhodovať patrí do právomoci iného orgánu ako súdu, je súd, ktorý by bol príslušný na preskúmanie zákonnosti takéhoto rozhodnutia, príslušný aj na konanie o určení tejto pohľadávky; to platí aj vtedy, ak iný orgán ako súd, takéto rozhodnutie nevydal.

39. Z uvedeného vyplýva, že ak by veriteľ mal právomoc sám judikovať takúto pohľadávku, čo znamená, že mal by právomoc rozhodnúť vo veci samej (bez ohľadu na to, či skutočne toto rozhodnutie aj vydal, alebo nie), právomoc prejednať žalobu vyplývajúcu z popretia takejto pohľadávky patrí správne mu súdu príslušnému na preskúmanie takéhoto rozhodnutia, čo bol aj prípad v prejednávanej veci, vzhľadom na čas podania žalobného návrhu a úpravu § 32 ods. 13 zákona č. 7/2005 Z. z. v znení účinnom do 31.12.2014 (v čase vyhlásenia konkurzu - 05.02.2014).

40. Čo sa týka formálnych náležitostí incidenčnej žaloby bol povinný prvoinštančný súd skúmať, či boli zákonné podmienky pre konanie o incidenčnej žalobe splnené.

41. Až v prípade ich splnenia mohol prvoinštančný súd meritorne preskúmať námietku žalovaného, pre ktorú správca poprel prihlásené pohľadávky žalobcu (právnym predchodcom) a ich zabezpečenie daňovým záložným právom. Ide najmä o naplnenie § 32 ods. 3 písm. a/ zákona č. 7/2005 Z. z. úprava lehoty na popretie pohľadávok správcu, oznámenia o popretí pohľadávok podľa § 32 ods. 6 zákona č. 7/2005 Z. z., predĺženie lehoty na prihlasovanie pohľadávok, podanie žaloby v súlade s úpravou § 32 ods. 8, úkony urobené v lehotách upravených v § 32 ods. 3, 4, 6, ako aj náležitosti žaloby podanej v súlade s § 32 ods. 15 zákona č. 7/2005 Z. z. v znení účinnom do 31.12.2014, okruh účastníkov žaloby.

42. Podľa § 32 ods. 1 zákona č. 7/2005 Z. z., v znení k 31.12.2014, každú prihlásenú pohľadávku správca porovná s účtovnou a inou dokumentáciou úpadcu, zoznamom záväzkov, prihladne na vyjadrenia úpadcu a iných osôb a vykoná aj vlastné šetrenie. Ak pri skúmaní zistí, že pohľadávka je sporná, je povinný ju v spornom rozsahu poprieť.

43. Podľa § 32 ods. 2 zákona č. 7/2005 Z. z., v znení k 31.12.2014, prihlásenú pohľadávku je oprávnený poprieť správca alebo veriteľ prihlásenej pohľadávky písomným podaním u správcu na predpísanom tlačive, čo do právneho dôvodu, vymáhateľnosti, výšky, poradia, zabezpečenia zabezpečovacím právom alebo poradia zabezpečovacieho práva. Ak ide o pohľadávku orgánu, inštitúcie alebo agentúry Európskej únie, nie je možné popierať právny základ a výšku určenú orgánom, inštitúciou alebo agentúrou Európskej únie.

44. Podľa § 32 ods. 3 zákona č. 7/2005 Z. z., v znení k 31.12.2014, pohľadávku možno poprieť a) do 30 dní od uplynutia základnej lehoty na prihlasovanie pohľadávok, b) do 30 dní od zverejnenia zapísania pohľadávky do zoznamu pohľadávok v Obchodnom vestníku, ak ide o oneskorené prihlásenie pohľadávky.

45. Podľa § 32 ods. 4 zákona č. 7/2005 Z. z., v znení k 31.12.2014, z dôvodu vysokého počtu prihlášok alebo iného vážneho dôvodu súd môže aj opakovane na návrh správcu alebo bez návrhu predĺžiť správcovi lehotu na popretie pohľadávok, vždy najviac o 30 dní.

46. Podľa § 32 ods. 5 zákona č. 7/2005 Z. z., v znení k 31.12.2014, ten, kto pohľadávku popiera, musí popretie pohľadávky vždy zdôvodniť, pričom pri popretí výšky musí uviesť sumu, ktorú popiera, pri popretí poradia uviesť poradie, ktoré uznáva, pri popretí zabezpečovacieho práva uviesť rozsah popretia, inak je popretie neúčinné. Ak bola popretá pohľadávka čo i len čiastočne potvrdená súdom, zodpovedá ten, kto pohľadávku poprel, veriteľovi popretej pohľadávky za škodu, ktorú mu spôsobil popretím pohľadávky, ibaže preukáže, že konal s odbornou starostlivosťou.

47. Podľa § 32 ods. 6 zákona č. 7/2005 Z. z., v znení k 31.12.2014, popretie pohľadávky správca bez

zbytočného odkladu zapíše do zoznamu pohľadávok a písomne oznámi veriteľovi, ktorého pohľadávka bola popretá.

48. Podľa § 32 ods. 7 zákona č. 7/2005 Z. z., v znení k 31.12.2014, popretie pohľadávky veriteľom je účinné, ak a) bolo podané na predpísanom tlačive a b) na bankový účet správca bola pripísaná kaucia 350 eur s uvedením čísla pohľadávky zo zoznamu pohľadávok ako variabilného symbolu; na ten účel správca zverejní v Obchodnom vestníku bankový účet, na ktorý možno skladať kauciu; kauciu možno zložiť len do uplynutia lehoty na popretie pohľadávky, pričom pre každé popretie pohľadávky, ktorá bola uplatnená samostatnou prihláškou, musí byť zložená samostatná kaucia; kaucia tvorí súčasť všeobecnej podstaty; v prípade úplnej alebo čiastočnej dôvodnosti popretia má popierajúci veriteľ právo na vrátenie kaucie, ktoré môže uplatniť ako pohľadávku proti podstate.

49. Podľa § 32 ods. 8 zákona č. 7/2005 Z. z., v znení k 31.12.2014, úpadca je oprávnený prihlásenú pohľadávku namietnuť v lehote určenej pre veriteľov na popieranie pohľadávok. Námietka sa zapíše do zoznamu pohľadávok, ale nemá pre zistenie pohľadávky význam.

50. Podľa § 32 ods. 9 zákona č. 7/2005 Z. z., v znení k 31.12.2014, veriteľ má právo domáhať sa na súde určenia popretej pohľadávky žalobou, pričom žaloba musí byť podaná voči všetkým, ktorí popreli pohľadávku. Toto právo musí byť uplatnené na súde voči všetkým týmto osobám do 30 dní od doručenia písomného oznámenia správcu o popretí pohľadávky veriteľovi, inak zanikne. Právo na určenie popretej pohľadávky je uplatnené včas aj vtedy, ak bola podaná žaloba v lehote na nepríslušnom súde.

51. Podľa § 32 ods. 13 zákona č. 7/2005 Z. z., v znení k 31.12.2014, ak bola popretá pohľadávka veriteľa, o ktorej rozhodovať patrí do právomoci iného orgánu ako súdu, je súd, ktorý by bol príslušný na preskúmanie zákonnosti takéhoto rozhodnutia, príslušný aj na konanie o určení tejto pohľadávky; to platí aj vtedy, ak iný orgán ako súd takéto rozhodnutie nevydal.

52. Podľa § 32 ods. 19 zákona č. 7/2005 Z. z., v znení k 31.12.2014, pohľadávka určená právoplatným rozhodnutím súdu alebo iného orgánu verejnej moci sa v určenom rozsahu považuje za zistenú.

53. Až po preukázaní splnenia zákonných podmienok podľa § 32 zákona č. 7/2005 Z. z. a nasl. bol kompetentný prvoinštančný súd sa zaoberať meritórnymi námietkami týkajúcimi sa popretia zabezpečenia prihlásenej pohľadávky.

54. Odvolací súd zistil, že súčasťou súdneho spisu nie je administratívny spis, ktorý by obsahoval právoplatné rozhodnutia správcu dane o zriadení záložného práva, ako aj právoplatné správne rozhodnutia, ktorými boli správcom dane predpísané daňové nedoplatky, ktoré následne boli zabezpečené zriadením daňového záložného práva. Súčasťou súdneho spisu nie je ani konkurzný spis úpadcu GasOil engineering, a.s., resp. jeho časť, z ktorej by bolo možné vyhodnotiť splnenie formálnych náležitostí podanej žaloby. Navyiac sa v spise nenachádza ani rozhodnutie o vyhlásení konkurzu.

55. Ku konštatovaniu súdu prvej inštalcie v bode 7 napadnutého rozsudku, kde prvoinštančný súd uviedol, že vychádzal zo zhodných tvrdení strán, pretože neexistovala dôvodná pochybnosť o ich pravosti, keď strany potvrdili skutočnosti uvedené v návrhu, najmä pokiaľ ide o vyhlásenie konkurzu, prihlásenie pohľadávok, popretie pohľadávok s tým, že tieto skutočnosti nie sú medzi nimi sporné, odvolací súd konštatuje, že súčasťou súdneho spisu nebol konkurzný spis, ani neboli vyjadrenia správcu konkurznej podstaty úpadcu, ktorý by sa ku splneniu všetkých formálnych náležitostí podanej žaloby relevantne vyjadril, keď správca konkurznej podstaty úpadcu nebol účastníkom konania. Navyiac v podanej žalobe nie sú uvedené žalobcom skutočnosti, na základe ktorých, v súlade s § 32 zákona č. 7/2005 Z. z. v znení účinnom do 31.12.2014, bolo možné vyhodnotiť, či boli splnené všetky formálne náležitosti podanej incidenčnej žaloby, najmä dodržiavanie zákonných lehôt a podmienok pre popretie pohľadávky a podanie žaloby na určenie zabezpečenia zabezpečovacím právom, a ani žalovaný vo

svojich vyjadreniach v tomto smere sa nevyjadril a nepreukázal naplnenie postupu v súlade s § 32 a nasl. zákona č. 7/2005 Z. z. v znení účinnom do 31.12.2014, potom záver prvoinštančného súdu o nesporovosti skutočností, nemá oporu vo vykonávanom dokazovaní a nevyplýva z obsahu súdneho spisu, naviac, keď prvoinštančný súd nevyhodnocoval ani správnosť okruhu účastníkov súdneho konania.

56. Rozhodnutie súdu musí obsahovať dôvody, na základe ktorých je založené. Súčasťou obsahu základného práva na spravodlivé konanie podľa článku 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky je aj právo účastníka konania na také odôvodnenie súdneho rozhodnutia, ktoré jasne a zrozumiteľne dáva odpoveď na všetky právne a skutkovo relevantné otázky súvisiace s predmetom súdnej ochrany, t. j. s uplatnením nárokov a obranou proti takému uplatneniu. Všeobecný súd nemusí dať odpoveď na všetky otázky nastolené účastníkom konania, ale len na tie, ktoré majú pre vec podstatný význam, prípadne dostatočne objasňujú skutkový a právny základ rozhodnutia bez toho, aby zachádzali do všetkých detailov sporu uvádzaných účastníkmi konania. Rozhodnutie súdu musí však obsahovať odôvodnenie, ktoré jasne a zrozumiteľne dáva odpoveď na všetky právne a skutkovo relevantné otázky súvisiace s predmetom súdnej ochrany, t. j. s uplatnením nárokov a obranou proti takému uplatneniu (k tomu pozri bližšie uznesenie Ústavného súdu Slovenskej republiky z 3. júla 2003, sp. zn. IV. ÚS 115/03). Túto požiadavku zvyrazňuje vo svojej judikatúre aj Európsky súd pre ľudské práva, ktorý v tejto súvislosti najmä uvádza: „Právo na spravodlivý proces zahŕňa aj právo na odôvodnenie súdneho rozhodnutia. Odôvodnenie rozhodnutia však neznamená, že na každý argument sťažovateľa je súd povinný dať podrobnú odpoveď. Splnenie povinnosti odôvodniť rozhodnutie je preto vždy posudzované so zreteľom na konkrétny prípad.“ Európsky súd pre ľudské práva ale súčasne tiež pripomína, že právo na spravodlivý súdny proces nevyžaduje, aby súd v rozsudku reagoval na každý argument prednesený v súdnom konaní. Stačí, aby reagoval na ten argument (argumenty), ktorý je z hľadiska výsledku súdneho rozhodnutia považovaný za rozhodujúci (porovnaj napr. rozsudok Európskeho súdu pre ľudské práva vo veci Ruiz Torija proti Španielsku z 9. decembra 1994, č. sťažnosť 18390/91 a rozsudok Európskeho súdu pre ľudské práva vo veci Hiro Balani proti Španielsku z 9. decembra 1994, sťažnosť č. 18064/91).

57. Odvolací súd dospel k záveru, že napadnutý rozsudok prvoinštančného súdu vychádza z nesprávneho právneho názoru, na základe ktorého prvoinštančný súd meritorne rozhodol a nedostatočného zisteného stavu, v dôsledku čoho nedošlo k naplneniu procesného práva žalobcu na spravodlivý proces. Pre odvolací súd boli splnené podmienky na zrušenie napadnutého rozsudku súdu prvej inštancie, z dôvodov § 389 ods. 1 písm. b/ a c/ Civilného sporového poriadku v spojení s § 391 ods. 1 CSP, a preto odvolací súd zrušil napadnutý rozsudok prvoinštančného súdu a vrátil vec súdu prvej inštancie na ďalšie konanie a nové rozhodnutie.

58. V ďalšom konaní bude povinný prvoinštančný súd, vychádzajúc z vysloveného právneho názoru odvolacieho súdu, si zabezpečiť konkurzný spis úpadcu, skúmať, či boli splnené všetky formálne náležitosti podanej incidenčnej žaloby a pokiaľ dospeje k záveru, že incidenčná žaloba spĺňa všetky zákonné náležitosti (§ 32 a nasl. zákona č. 7/2005 Z. z. v znení účinnom k 31.12.2014), zabezpečí si kompletne správne spisy týkajúce sa vydania správnych rozhodnutí o zriadení daňového záložného práva, ako i správnych rozhodnutí vrátane správnych spisov týkajúcich sa pohľadávok, ktoré boli zabezpečené zriadením daňového záložného práva. Následne obsah predložených spisov, ktoré sa stanú súčasťou súdneho spisu, vyhodnotí a po vykonanom dokazovaní vydá nové rozhodnutie.

59. Prvoinštančný súd je vysloveným právnym názorom odvolacieho súdu viazaný s poukazom na § 391 ods. 2 CSP.

60. O náhrade trov odvolacieho konania rozhodne súd prvej inštancie v novom rozhodnutí s poukazom na § 396 ods. 3 CSP.

61. Senát Najvyššieho súdu Slovenskej republiky v danej veci rozhodol pomerom hlasov 3:0 (§ 3 ods. 9 zákona č. 757/2004 Z. z. o súdoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení účinnom od 1. mája 2011).

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu opravný prostriedok nie je prípustný.